

UCHWAŁA NR XXXV.393.2018
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
z dnia 22 lutego 2018r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017 r. poz.1875 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017r. poz.697 ze zm.) **uchwała się, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Twardogóra.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Witold Szydelko

**GMINNY
PROGRAM
WSPIERANIA
RODZINY
NA LATA
2018 - 2020**

h. l. y

1. WPROWADZENIE

„Dzisiejszy człowiek, który żyje miłością i pięknem, to dziecko, które wczoraj żyło radością”

Ronald Russell

Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Fundamentem tego Programu jest przede wszystkim dobro dzieci, które potrzebują szczególnej troski i pomocy ze strony dorosłych. Środowisko to powinno zapewnić harmonijny rozwój, przyszłą samodzielność życiową, a także ochronę przysługujących im praw i wolności oraz dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym dziecka.

Rodzina szczególnie oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycji, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa jak i w okresie dojrzewania młodzieży.

Jednak nie wszystkie rodziny prawidłowo realizują zadania opiekuńcze, wychowawcze, socjalizacyjne i ekonomiczne. W dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie oraz zaburzają prawidłowy rozwój dziecka i proces wychowawczy. Trudności w rodzinie mogą być spowodowane:

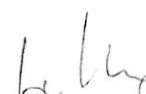
- czynnikami zewnętrznymi takimi jak np. bezrobocie, długotrwała choroba,
- czynnikami tkwiącymi w samej rodzinie tj. uzależnienia, przestępczość, przemoc w rodzinie, brak umiejętności wychowawczych, zaniedbywanie obowiązków.

Dzieci dorastające w dysfunkcyjnych rodzinach nabywają nieprawidłowe wzorce funkcjonowania, co odzwierciedla się negatywnie na jej członkach, a tym samym na całym społeczeństwie.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc im może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym (w tym sąsiedzkim), sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem, uwzględniając zasady pomocniczości.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Dlatego działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są ze względów społecznych i ekonomicznych szczególnie wskazane także z uwagi na obniżenie kosztów związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

2. PODSTAWY PRAWNE DOKUMENTU

Przy opracowywaniu Programu Wspierania Rodziny wzięto pod uwagę następujące akty prawne:

- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697), która reguluje zasady wspierania i pracy z rodziną, omawia organizację pomocy i wychowania dziecka, pieczę zastępczą, pomoc dla osób usamodzielnionych, określa zadania administracji publicznej we wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769), która określa zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje i zasady udzielania świadczeń.
- Ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952), która określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i ich wypłacania.
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r. poz. 487), która określa zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- Ustawę z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783), która określa zasady przeciwdziałania narkomanii.
- Ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 489), która określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji.
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), która określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817), dotyczącą m.in. zasad współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi.
- Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875).
- Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2017r. poz. 1065), która określa zadania państwa o zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.
- Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Twardogóra na lata 2012-2020, przyjętą uchwałą Nr XVII.102.2012 Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 27 marca 2012 roku.
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016r poz. 1492).

Podczas realizacji Programu zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa.

h. lyp

3. DIAGNOZA ŚRODOWISKA

I PROBLEMU

Na dzień 31 grudnia 2017 roku liczba mieszkańców Gminy wynosiła 12.834 osób, w tym 6.474 kobiet i 6.360 mężczyzn. W ogólnej liczbie mieszkańców 2.383 osób (18, 57%) to dzieci i młodzież do lat 17.

Skala bezrobocia na dzień 31.12.2017 roku przedstawia się następująco:

Tabela nr 1. Osoby bezrobotne

Bezrobotni	Rok 2017
ogółem	231
w tym: kobiet	131
z prawem do zasiłku ogółem	40
w tym kobiet	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnicy

Na terenie Gminy funkcjonują:

- publiczne i niepubliczne placówki oświatowe,
- baza sportowa: Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, obiekty sportowe i boiska przyszkolne,
- świetlice środowiskowe
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS),
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy
- organizacje pozarządowe

Wyżej wymienione podmioty pozwalają dzieciom i młodzieży realizować swoje zainteresowania, a także organizują im czas wolny, pomoc w nauce. Zapewniona jest pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożone demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami. Również dzieci i młodzież otrzymują pomoc w pokonywaniu trudności szkolnych. Organizowany jest również czas wolny. Rodzice mają możliwość uczestnictwa w imprezach integracyjnych, okolicznościowych oraz warsztatach edukacyjnych.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza społeczna oraz danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, co przedstawiają poniższe zestawienia.

Tabela nr 2. Rodziny korzystające z pomocy MOPS

Rok	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w tych rodzinach	% mieszkańców korzystających z pomocy społecznej	Liczba rodzin z dziećmi	Liczba osób w rodzinach
2016	200	548	4,25%	83	356
2017	182	459	3,58%	66	281

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela nr 3. Powody udzielania pomocy rodzinom przez MOPS

L.p.	Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	
		2016	2017
1.	Ubóstwo	27	21
2.	Sieroctwo	0	0
3.	Bezdomność	7	5
4.	Bezrobocie	24	10
5.	Niepełnosprawność	25	22
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	22	23
7.	Przemoc w rodzinie	0	1
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	9	2
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	15	7
	w tym: rodziny niepełne	7	6
	rodziny wielodzietne	3	1
10.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0
11.	Alkoholizm	10	5
12.	Narkomania	1	1
13.	Zdarzenia losowe	1	1
14.	Kłęska żywiołowa	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

h. h.

Z przedstawionej tabeli wynika, że najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy było: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Problemy opiekuńczo - wychowawcze stanowią przyczynę umieszczenia dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar przemocy domowej są powodem szukania schronienia i porad w instytucjach i organizacjach pozarządowych.

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego stanowił 3,85% ogółu rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Na dzień 31.12.2017 roku przebywało w pieczy zastępczej z terenu Gminy 13-ro dzieci z 9 rodzin. Najczęstszy powód to zaniedbywanie obowiązków rodzicielskich oraz sieroctwo.

Tabela nr 4. Piecza zastępcza

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci rok 2016	Liczba dzieci rok 2017
Rodzina zastępcza spokrewniona	8	8
Rodzina zastępcza zawodowa, w tym rodzina zawodowa zastępcza pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego, rodzinny dom dziecka	3	4
Placówka opiekuńczo-wychowawcza	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

h. h.

Do rodzin biologicznych nie powróciło żadne dziecko, natomiast jedno dziecko zostało objęte adopcją.

Asystent rodziny jest znaczącym elementem systemu wspierania rodziny w środowisku. Może on zostać przydzielony rodzinie przeżywającej problemy opiekuńczo-wychowawcze na wniosek pracownika socjalnego lub na mocy decyzji sądu rodzinnego.

W roku 2017 Ośrodek zatrudniał dwóch asystentów rodziny dla ogółem 14 rodzin w tym dla 11 rodzin na wniosek Sądu.

Asystent opracowywał z rodziną plan w ramach, których zostało udzielone następujące wsparcie;

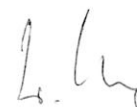
- wzmocnienie roli i funkcji rodzin,
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- podniesienie świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodzin,
- dążenie do reintegracji rodzin,
- pomoc w opiece i wychowaniu dzieci,
- pomoc w dostępie do poradnictwa specjalistycznego.

4. KOORDYNATOR PROGRAMU

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 jest Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

5. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2018 – 2020. Jest to dokument otwarty i może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

6. ODBIORCY PROGRAMU

1. Adresatami Programu są rodziny zamieszkałe na terenie Miasta i Gminy Twardogóra przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (rodziny dotknięte bezrobociem, ubóstwem, doświadczające przemocy w rodzinie, uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych używek, małoletnie matki i ojcowie oraz rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia swoim i dzieci, zdarzeniami losowymi, sytuacjami kryzysowymi, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska) oraz dzieci i młodzież zagrożona demoralizacją.
2. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

7. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel programu;

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów programu:

1. Praca z rodzinami w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, prowadzona m.in. przez pracowników MGOPS-u i placówek oświatowych oraz asystentów rodziny.
2. Zatrudnianie asystentów rodziny.
3. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
4. Udzielanie przez MGOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
5. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowujących dzieci dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego, terapii rodzinnej itp.).
6. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu

L. G.

wolnego (w szczególności na obszarze wiejskim Gminy), m.in. poprzez rozszerzenie oferty i dostępności zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku.

7. Rozszerzenie dożywiania dzieci uczęszczających do placówek oświatowych działających w gminie.
8. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, w szczególności zamieszkałych na obszarze wiejskim Gminy.
9. Zwiększenie dostępności opieki przedszkolnej w gminie.
10. Rozwijanie sieci i oferty świetlic w gminie.
11. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2018-2020 (3 lata).

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Miasta i Gminy, Rada Miejska, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówka przedszkolna, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, szkoła ponadgimnazjalna, placówki służby zdrowia, sąd, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, kościół.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

L. L.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych bezpłatnym poradnictwem specjalistycznym,
- liczba dzieci objętych dożywianiem,
- liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- zwiększenia dostępności opieki przedszkolnej,
- zwiększenia szans edukacyjnych uczniów zamieszkałych na obszarze wiejskim gminy,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- poprawy koordynacji działań podmiotów wspierających rodzinę i dziecko.

L. 127